

CONTRIBUȚIA LUI MIHU DRAGOMIR LA DEZVOLTAREA LIRICII REALIST-SOCIALISTE

Adriana CATRINA (LĂTĂREȚU)

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu,
Facultatea de Litere și Arte

Dragomir Mihu's Contribution to Socialist Realist Poetry Development

Abstract

Socialist realist poetry is a commanded poetry, through which poets expressed themselves as needed. Since 1948, on the line of lyric evolution stood partisan nature, work amid new geographies as themes. The new man was the center of socialist realist literature, along with a new country, with a fresh geography. Emerged first in vague lines, the communist, the socialism builder, came within the scope of the poets, as the working class affirmed themselves in revolutionary transformation actions of socialist society. Mihu Dragomir joins his fellows and treats the issue of the new man in his lyrics, which is not only the fighter risen to release humanity, but the philosopher called to discern the laws and the universe and society paths.

KEY WORDS: *socialist realist poetry, new man, revolutionary transformation, the socialism builder, Marxist-Leninist*

Mihu Dragomir (pseudonim al lui Mihail Constant. Dragomirescu, 1919-1964) este cunoscut ca poet, prozator și traducător. A debutat editorial în anul 1936 cu volumul de poezii și poeme în proză *Gânduri prăfuite*, semnat Mișu Constantin Dragomirescu. După 1946, poetul devine unul dintre exponenții realismului socialist, publicând cărți în care preamărește comunismul: *Prima șarjă* (1950), *Stelele păcii* (1952), *Războiul* (1954), *Tudor din Vladimiri* (1954), *Pe struna fulgerelor* (1955), *Versuri alese* (1956), *Odă pământului meu* (1957), *Pe drumuri nesfârșite* (1958), *Întoarcerea armelor* (1959), *Poveștile bălții* (1959), *Stelele așteptă pământul* (1961), *Poezii* (1963), *Inelul lui Saturn* (1964), *Șarpele fantastic* (1965).

Pentru a demonstra supunerea lui Mihu Dragomir¹ față de regimul comunist, am ales cartea *Inelul lui Saturn*. Volumul este structurat în trei părți, intitulate *Inelul lui Saturn*, *Într-o zi cât într-un an* și *Cântece*, precedate de poezia *Un loc liber în coloană*. După cum se observă, cartea a preluat ca titlu denumirea primei părți, dar și a celei de-a șasea poezii a

¹ Dragomir 1964 (Notă: Toate citatele din această lucrare se fac după această ediție.)

acesteia. Titlul este format din două substantive articulate cu articole hotărâte, unul comun (*inelul*), în nominativ, și altul propriu, în genitiv (*lui Saturn*). Inelul, ca simbol al legăturii dintre cei doi soți, sugerează unitatea tuturor oamenilor, iar *inelul lui Saturn* (cerc luminos care înconjoară planeta), semnifică speranța acestora într-un viitor mai bun.

După ce au trăit ani grei datorită asupririi sociale, încercările vor continua să apară în drumul oamenilor muncii: *Pe drumuri lungi, întretăiate/ de-atâtea porți necunoscute,/ umbla-vom ani-lumină, poate,/ printre primejdiile mute. (Inelul lui Saturn, p. 24)* Cu toate acestea, partidul comunist a promis o nouă viață pentru cei mulți, iar legătura simbolică dintre muncitorii de pretutindeni este marcată de inel, cel care stă drept mărturie a promisiunilor făcute, dar și a împlinirii visului de libertate: *Dar chiar de nu e drumul neted/ - așa cum nu e nicăierea - / inelul lui Saturn, pe deget,/ tot și-l va pune omenirea! (Inelul lui Saturn, p. 25)*

Înainte de a trata problemele erei comuniste, Miha Dragomir privește cu nostalgie spre copilăria sa nefericită, în poezia *Un loc liber în coloană*. Pionierii, asemănați cu niște garoafe, își cântă bucuria pe străzi, încolonați: *Din nou, în răpăitul tobei voastre,/ porniți cântând, tovarășii mei mici./ Parcă-au fugit garoafele din glaste/ și s-au încolonat pe străzi, aici. (Un loc liber în coloană, p. 11)*

Poetul regretă că nu se poate alătura copiilor fericiți și își amintește cât de grea a fost propria copilărie: *O, cât aș vrea să fiu ca voi acum,/ să uit ce jalnic am copilărit.../ Garoafa mea a ofilit-o bruma/ și-abia târziu, târziu a înflorit. (Un loc liber în coloană, p. 12)* Chiar dacă *pe tâmples fulgii primelor omături (Un loc liber în coloană, p. 12)*, el se alătură tovarășilor de copilărie prin versul său, cântând în gând: *și cânt cu voi în gând, dar totuși cânt! (Un loc liber în coloană, p. 12)*

Ca orice poet care a slujit cu credință realismul socialist, Miha Dragomir respectă modelul sovietic. Astfel, Lenin este simbolul comunismului, fapt demonstrat și prin dedicarea primei poezii a ciclului *Inelul lui Saturn*. Marea Revoluție Socialistă din octombrie condusă de Vladimir Ilici Lenin reprezintă hotarul dintre trecutul decăzut și viitorul promițător: *Și au intrat, prin foc, necunoscuții,/ imensele mulțimi de truiditori,/ trăgând hotarul Marii Revoluții,/ peste trecutul mort, spre viitor. (Lenin, p. 16)* Deși românii s-au aliniat mai târziu ideilor lui Lenin, ei trăiesc cu speranța unui viitor luminos: *El, fulgerul ce-aprinde vastitatea/ și luminează țărmurile noi,/ poet gigant, ritmând eternitatea,/ el - visul cel mai instelat din noi. (Lenin, p. 16)*

Începând din Uniunea Sovietică, comunismul se dorea răspândit pe întreg Pământul (*Octombrie de foc, leninian,/ cuprinde, ca un nimb, întreg Pământul. - Octombrie, p. 37*) și nu numai, supunând chiar și cerul (*Cuvântul lui pătrunde-n timp și spații,/ în fața lui și cerul stă supus - Octombrie, p. 38*).

Un alt simbol folosit pentru reprezentarea comunismului și a partidelor comuniste prezent în versurile lui Mișu Dragomir este secera și ciocanul. Cele două unelte suprapuse prezente pe steagul roșu al Uniunii Sovietice reprezintă alianța politică dintre țărănime și proletariat în lupta pentru libertate, pentru impunerea noilor idei ale comunismului. Speranța în durabilitatea acestui regim este sugerată de Lună care are drept blazon secera și ciocanul: *Și-am deslușit în pulberea țării/ surâsul tău de-argint aerian,/ cum treci purtând blazonul veșniciei/ ce ți-am săpat din seceeri și ciocan.* (Către Lună, p. 17)

Culoarea roșie este definitorie pentru comuniști. Reprezentând sângele vărsat de cei care au luptat pentru libertate, roșu a fost steagul partidului comunist, dar și steaua care l-a simbolizat: *Roșu de-o mare de stele,/ roșu de holdele grele,/ roșu, sub cearcănul lunii,/ de zorii și-amiaza Comunii.* (Roșu, p. 23)

Nici copiii nu au scăpat de acest simbol comunist și au primit cravata roșie, tivită cu tricolor. După cum se știe, faptul că cineva era primit în rândul pionierilor era o dovadă a meritelor lui deosebite, a comportamentului exemplar, a rezultatelor foarte bune la învățătură, dar și a recunoașterii muncii în spiritul dezvoltării multilaterale. Emoțiile pe care le trăiau elevii înaintea evenimentului sunt surprinse de Mișu Dragomir în poezia *Întâia noapte albă*. Neliniștea că a doua zi va fi făcut pionier provoca adevărate insomnii: *De-atâtea gânduri fără număr/ tu n-ai dormi întâia dată,/ știind că azi, de dimineață,/ vei pune roșia cravată.* (Întâia noapte albă, p. 31) Odată cu primirea cravatei, copilul trebuia să fie în permanență pregătit să servească partidul și țara: *Și-o noapte-ntreagă, fără voie/ privind ce-aproape este luna,/ ți-ai mângâiat, în gând, cravata/ șoptind: - Sunt gata-ntodeauna!* (Întâia noapte albă, p. 32) Cravata roșie de pionier era simbolul afilierii la clasa muncitoare și la ideologia comunistă: *Trecută-i prima noapte albă/ și ziua, ca o-mbrățișare,/ la piept îți prinde-ntâia rază/ din steagul clasei muncitoare...* (Întâia noapte albă, p. 33)

În comunism, țărani erau uniți cu muncitorii în lupta comună pentru câștigarea și păstrarea drepturilor. Astfel, scriitorul le face simțită prezența prin ocupațiile lor. În poezia *Gânduri de pionier*, Mișu Dragomir își exprimă sentimentele de dragoste și admirație față de țărani, cei care se ocupau cu agricultura. Eul liric este îndrăgostit de parfumul de cernoziom (*Iubesc imensul lan de pâine,/ parfumul lui de cernoziom - Gânduri de pionier*, p. 29), de câmpul înverzit (*Dar mie-mi place-n câmp covorul/ de ierburi moi cu-arome iuți. - Gânduri de pionier*, p. 29), de holdele coapte și glasul tractoarelor: *În nesfârșirea holdei coapte/ vreau ca-n păduri să rătăcesc,/ pe când tractoarele, în noapte,/ mă cheamă-n graiul lor frățesc.* (Gânduri de pionier, p. 30)

Organizarea muncii la țară prin înființarea brigăzilor aduce voia-bună în rândul muncitorilor: *Pe câmp mă strecor în brigadă,/ și-alături cu fetele*

cânt,/ și pomii-i trezesc în livadă,/ și grâu-l trezesc din pământ. (Vântul primăverii, p. 61) Vrednicia oamenilor a făcut ca Bărăganul să devină un nou-născut, mângâiat de lumina soarelui și străbătut de cântecul tractoarelor: De când lumea te-am știut,/ însă azi pari nou-născut./ Bărăgan, leagăn de soare,/ cântec fără de hotare. (Colo-n miez de Bărăgan..., p. 85)

Nici industria nu a scăpat atenției poetului care a marcat și izbânzile muncitorilor din fabrici, uzine și de pe șantiere. În noul București au fost construite blocuri-turn (*sau poate plopii de pe-alee,/ de înălțime-nfumurați,/ pedeapsă au primit să steie/ sub blocuri-turn ingenuncheați, - Noul București, p. 50*), iar zumzetul orașului s-a transformat într-un adevărat imn de slavă închinat veacului comunist (*Dar știu că azi, sub constelații/ ce-au șters conturul vechi și trist,/ orașu-armonizează-n spații/ un imn din veacul comunist. - Noul București, p. 50*).

Chiar dacă pe harta țării se văd orașe vechi, ca atestare, ele sunt noi prin tot ceea ce s-a construit, iar tăcerea și nemișcarea au fost înlocuite cu vuietul și agitația constructorilor: *Și, înapoia hărții clocotește,/ în locul unui punct abia văzut,/ un ritm turnat în fier, muncitorește,/ un ritm de nicio hartă încăput./ Din piatră și beton cresc, uriașe,/ uzine, case, turnuri de palat,/ și-s noi, acum, bătrânele orașe -/ doar numele, pe hărți, și l-au păstrat. (În locul hărții, p. 42) Pe litoral, pescărușii sunt nevoiți să zboare cât mai sus pentru a nu-și frânge zborul într-un bloc: *siliți sunt pescărușii mereu mai sus să zboare,/ să nu-și reteze zborul în fruntea vreunui bloc. (Litoral, p. 65)**

Sub îndrumarea partidului, țăranii și muncitorii și-au unit eforturile pentru construirea socialismului: *În dansul macaralei/ sunt ritmuri de poem,/ în brazdele-nfrățite -/ acorduri noi și grele. (Cântecul zilelor, p. 77) Miha Dragomir a preluat în poeziile sale ideea că omul nou, ca reprezentant al clasei muncitoare, al partidului comunist, trebuia să-și îmbogățească cunoștințele prin învățătură. De aceea, când iarna limita activitatea tractoriștilor pe câmpuri, era un bun prilej de a merge la școală: *Aleargă-un vânt turbat, pe deșelate,/ rupând din arbori sloiuri de smarald/ și biciuind câmpiile-nghețate./ La S.M.T. e liniște și-i cald./ E goală toată-ntinderea miriștii,/ pe lunca ninsă nu-i nici pui de om./ La S.M.T., în clasă, tractoriștii/ ascultă cursuri noi, despre atom. (Școlărița, p. 69)**

Educația trebuia să fie nelipsită din viața copiilor, cei care reprezentau forța de muncă pentru viitor. Ei erau cei care vor zbura spre stele (*Din primul „a”, crescând tremurător,/ din literele strâmbe și rebele,/ copiii-și fac platforme pentru zbor -/ și mâine, poate, vor porni spre stele. - Învățătoarea, p. 73*) sau vor construi un combinat (*Din prima cifră, scrisă zgâriat,/ din marea tină-a tablei înmulțirii,/ vor construi, cândva, un combinat,/ sau vor planta și-n ghețuri trandafirii - Învățătoarea, p. 74*). Toate acestea nu erau posibile fără îndrumarea atentă a învățătoarei, cea dedicată meseriei, capabilă să răspundă elevilor săi la toate întrebările. Cu

toate că timpul trece, aceasta întinerește cu fiecare generație pe care o îndrumă: *Și-ntinerind în fiecare an,/ când alți copii în clasă i se-arată,/ ea parcă-i dăruirea unui lan/ rotind mereu din brazda nemișcată.* (*Învățătoarea*, p. 74)

Trecutul marcat de luptele sângeroase ale clasei asuprite este o altă sursă de inspirație pentru Mișu Dragomir. În poezia *Baladă despre Bărăgan* este amintită răscoala țăranilor din anul 1907 care au luptat și au murit pentru câștigarea drepturilor în fața moșierimii care deținea pământurile și le făcea traiul foarte greu. Pentru că românul este înfrățit cu natura, Câmpia Bărăganului este martorul veșnic al zilelor de trudă și al sângelui vărsat de țărani în focul răscoalelor: *Tăcea-n porumbul roșu, de aramă,/ un □907 nempăcat,/ părănd că din adânc mereu ne cheamă/ reflexu-aprins al sângelui vărsat,/ tăcea un strigăt dureros, de mamă,/ în macii mari și roșii, de mărgean,/ și-n asfințitul soarelui de-aramă/ zvâcnea durerea veche, Bărăgan.* (*Baladă despre Bărăgan*, p. 53)

Luptele ceferiștilor de la Grivița din februarie 1933 au rămas vii în amintirea poporului român. Situația din ce în ce mai grea a muncitorilor i-a determinat să intre în grevă și să-și ceară drepturile, dar clasa dominantă, burghezia, a răspuns cu focuri de armă: *Ningea ninsoare aspră, de oțel./ Și străzile, și casele-nghețate/ aveau reflexe roșii de oțel./ Februarie cu genele-nghețate/ își aduna flămânzii și tăcuții./ Tampoanele de-oțel sunau apelul/ în ora neoprimei revoluții./ Oglinda revoluției: oțelul.* (*Baladă despre Grivița*, p. 43)

Ziua de 23 august 1944 este amintită în poezia *Slavă lui 23 August*. Se cunoaște faptul că la acea dată a avut loc o lovitură de stat când regele Mihai în colaborare cu Partidul Comunist a decis demiterea și arestarea lui Ion Antonescu, a dispus încetarea colaborării României cu Puterile Axei, a fost declarat război Germaniei și au început tratativele de Armistițiu și de colaborare militară cu Uniunea Sovietică. Cu toate acestea, Mișu Dragomir aduce un omagiu prin versurile sale actelor de la acea dată: *În cântecul de azi,/ când patria-și adună/ buchetele-mplinirii/ pe-ntinsurile ei,/ e dragostea-nchinată/ pornirii de furtună/ ce-a ridicat poporul/ în August 23.* (*Slavă lui 23 August*, p. 81), dar și Partidului Comunist: *Și-n slava-acestei zile,/ trăind fără de moarte,/ e întruparea vie/ a marilor idei/ ce le-a-nălțat Partidul,/ privind prin timp, departe,/ când a condus poporul/ în August 23.* (*Slavă lui 23 August*, p. 83)

Este amintită și ziua de 30 decembrie 1947 când Regele Mihai a fost forțat să abdice și au proclamat Republica Populară Română. Deși acum acest eveniment este ca o pată neagră în istoria poporului român, Mișu Dragomir preamărește faptele de vitejie ale comuniștilor: *Cândva, o rafală în piața palatului.../ E vechiul decembrie, cu steaguri de grevă./ Orașul învie de-o roșie sevă -/ și gloanțele urlă în danțul sabatului,/ și trage palatul, și*

crivățul latră,/ și sângele pune pecete pe piatră -/ și trece mulțimea prin piața palatului. (În piața palatului, p. 46)

Nu este uitată nici data de 11 iunie 1948, căreia poetul îi dedică poezia *Balada lui 11 iunie 1948*, când a avut loc naționalizarea forțată a întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi. Respectând ideologia comunistă, scriitorul sugerează situația nedreaptă în care se aflau oamenii muncii: *Și toate erau ale noastre,/ și totuși nimica n-aveam./ Doar scrâșnetul zilelor aspre,/ doar stelele nopții la geam./ Spre bolțile-nalte, albastre,/ palate, uzine clădeam,/ și toate erau ale noastre,/ și totuși nimica n-aveam. (Balada lui 11 iunie 1948, p. 56)* Partidul a fost cel care a preluat conducerea și a hotărât împrumutarea muncitorilor și a țăranilor: *Chemându-și imensa lui oaste/ - o țară întreagă eram -/ Partidul a spus: Ale noastre/ sunt toate din câte n-aveam. (Balada lui 11 iunie 1948, p. 57)*

Pentru a transmite ideile și sentimentele, Miha Dragomir apelează la elemente ale limbajului poetic care pot fi relevate la fiecare nivel al textului poetic. La nivelul morfologic, se observă abundența verbelor la prezent, care sugerează puterea de acțiune a comuniștilor, a oamenilor muncii, în vederea transformării vieții ținând cont de ideologia comunistă: *privește, iubesc, vreau, se-arată, prinde, cresc, armonizează, vorbești, se strecoară ascultă* etc. Verbele la modul imperativ îndeamnă cititorii la acțiune, la luptă prin muncă pentru făurirea vieții noi: *priviți, primiți, porniți, du-te, poartă, schimbă-te, adu, prefă, cântă*. Acestea sunt completate de substantive în vocativ, menite să marcheze adresarea directă: *tovarăși, Bărgan, inimă, partid*.

La nivel sintactic, pot fi menționate atributele adjectivale care au rolul de a prezenta într-o lumină favorabilă tot ceea ce este legat de regimul comunist: *visul cel mai înstelat, ochi neadormit, holdele grele, holdei coapte, un vrednic agronom, roșia cravată, câmpul nesfârșit, clasei muncitoare, roșii cupole, forță implacabilă, roșii vâlvătăi, fierului fluid, baladele bătrâne, un cânt comunist*. În general, frazele sunt scurte, ceea ce oferă dinamica comunicării.

Se remarcă o predilecție către lexicul împrumutat din sfera cosmicului (*astronave, Marte, Lună, Saturn, Venus, boltă, stele, Pământ, Pluto, Orion, Andromeda, universuri, galaxii, cosmonauți*) și a naturii (*lan, ierburi, holde, câmpie, rădăcină, vad, ape, cherhanale, pădurea, livada, brazde*). În întreg volumul se distinge un câmp lexical al ideologiei comuniste: *steaguri, tovarăși, Lenin, Marea Revoluție, secera și ciocanul, Comuna, cravată, comunismul, revoluții, Grivița, partidul, brigăzii, S.M.T.*

Din punct de vedere stilistic, se constată că forța de sugestie a ideilor se materializează în imaginile artistice formate cu ajutorul figurilor de stil ca: epitețe (*proaspătul șuvoi, limpede să știe, visul cel mai înstelat, de vechea și prea lunga-nsingurare, suie mândră, calea dreaptă, sânge-aburit,*

holdele grele, zodiacul meu neghiob, ierburi moi, arome iuți), metafore (*Pe tâmple-s fulgii primelor omături...*, *graiul lor frățesc*), comparații (*mă-nfășuram ca-ntr-un mister*, *cuprinde, ca un nimb*), inversiuni (*un vrednic agronom*, *imensul lan*, *roșia cravată*, *toată noaptea*, *ara-vei*, *cu roșul lui simbol*, *nemuritoarea-i frunte*, *bătrânele orașe*), repetiții (*târziu*, *târziu a înflorit*; *drumuri*, *drumuri nebătute*; *roșu*, *alt roșu*), personificări (*Venus*, (...), *întrebând neconținut*; *beznei moarte*; *primejdiile mute*; *biet caiet*; *oțel tăcând*), enumerații (*să asculte*, *să cunoască*; *de veacuri lungi și grele*; *pe drumuri lungi*, *întretăiate*; *printre canale și ninsori*; *bocanci și sandale*).

Organizarea metrică a poeziilor este de o mare simplitate, poetul evitând efectele muzicale și urmărind o cadență liniștită. Astfel, toate poeziile au rimă (împerecheată, îmbrățișată, încrucișată), ritm (iambic sau trohaic), iar măsura variază între 6 și 11 silabe. Numărul de versuri al strofelor diferă de la o poezie la alta, dar și în cadrul aceleiași opere. Există strofe de 4, 6, 7 sau 8 versuri. Ca întindere, sunt poezii care au 2 strofe (8 versuri), dar și poezii care au 11 strofe.

Așa cum se întâmplă unui scriitor care a simpatizat cu ideologia comunistă, opera literară a lui Mișu Dragomir este diferit apreciată în timp. Astfel, în anul 1964, Valeriu Cristea² scrie un articol în *Gazeta literară* prin care își exprimă opinia favorabilă față de volumul *Inelul lui Saturn*. Criticul literar apreciază că titlul volumului este *planetar* și indică *nu numai preferința tematică a volumului dar și domeniul în care poezia lui Mișu Dragomir izbândește mai adeseori*. (...), *spațiile eterice inspiră mai fericit lirica regretatului poet, împrejurarea evocând, în planul realizării artistice, simbolul baudelairian al albatrosului captiv*.

Cristea consideră că versurile din ciclul *Inelul lui Saturn* se află sub auspiciile cosmice și tratează poezia cu același nume din această perspectivă. Pentru aceasta, inelul simbolizează logodna omului cu imensitatea stelară. Mișu Dragomir comunică cititorului fiorul universului, surprinde universul bizar al planetelor prin evocări sugestive. Valeriu Cristea accentuează ideea că *Frenezia emigrării în spațiul extraterestru e generală*, astfel că un pionier, deși se visează agronom, *își rezervă totuși dreptul unui concediu marțian*.

Următoarele două cicluri – *Într-o zi cât într-un an* și *Cântece* – sunt puse sub semnul liricii cetățenești. Autorul articolului apreciază pozitiv versurile dedicate lui Lenin, dar și pe cele inspirate de *teribila înclăstare socială din februarie 1933* și de *rafalele funeste din Piața Palatului* cărora *li se opune o pașnică rafală de ciocane și pickhamere*. Nu este uitată nici reconstrucția urbană căreia Mișu Dragomir îi închină poezia *Noul București*. Poezia *Un loc liber în colană* o consideră frumoasă. Din

² Cristea 1964: 2

versurile ei desprinde ideea timpului ireversibil, dar și cea a copilăriei nefericite a poetului.

Valeriu Cristea³ concluzionează: *Mihu Dragomir avea vocația poeziei ocazionale; marile evenimente, naționale sau mondiale, au făcut să vibreze întotdeauna sincer și cu o autentică înfiorare lira sa. El a știut să împrumute acestui gen (...) accente inedite. Poet civic, dând liricii sale o menire expres agitatorică, Mihu Dragomir a cultivat metafora translucidă, versul limpede, direct. „Din ritm mlădios de uzină” a iscat „balade noi” ale căror frumuseți indică un artist exersat.*

Șapte ani mai târziu, Marian Popa⁴ îl va susține, scriind în *Dicționar de literatură română contemporană* că primele două volume ale poetului Mihu Dragomir sunt lipsite de importanță pentru creația sa, dar *Se va impune (...) după eliberare, când va deveni unul din cei mai inspirați cântăreți ai realităților socialiste și ai trecutului privit prin prisma materialismului dialectic.*

În poeziile publicate începând cu anul 1950, poetul scrie versuri de tinerețe contagioasă, slabe calitativ, lirică epică care găsea în anecdotică o formă de manifestare a eroismului și abordează teme ca *umanismul larg, dialogul cu lumea, întâmplările trecutului*. Se remarcă atitudinea împotriva războiului. De asemenea, Marian Popa⁵ afirmă că în scrierile postume, *poetul materializează tensiunile interioare, gravitatea festivă, prometeismul atras de idei gigantice, fertilizate de meditații în jurul cosmosului, înlesnite uneori de cuceririle cosmonauticii, de vâltoarele sentimentelor, dar mai ales ale spiritului. Vulcanic și monumental, poate fără acoperire în epocă, Mihu Dragomir este temperamentul romantic prin excelență, poet al sublimului titanic, constructor al viziunii grandilocvente și nu rareori pompoase.*

Prin formularea clară, versurile corespund tematicii alese. Ceea ce este interesant este catalogarea volumului *Inelul lui Saturn* ca aparținând literaturii pentru copii, fără să ia în calcul elementele realiste care se adresează, în primul rând, adulților, oamenilor muncii care trebuia să lupte pentru construirea socialismului.

În schimb, în *Dicționar general al literaturii române* (2004), Nicolae Mecu⁶ constată că *Versurile adolescente din „Gânduri prăfuite” sunt ale unui romantic sentimental de desuetudine asumată, iar „Rugă de ateu” arată opțiunea pentru poezia socială, contestatară, fiind mai reprezentative pentru spiritul tânărului Dragomir, care e un insurgent boem, sensibil la mutațiile pe care generația sa poetică le pregătește.* Criticul literar apreciază că adevăratul profil al poetului se conturează prin volumul *Înger*

³ Ibidem

⁴ Popa 1971: 222

⁵ Ibidem

⁶ Mecu 2004: 733

condeier (1939) și prin ciclurile de poeme apărute până în 1946 și postum, ca: *Dor* (1969), *Minutar peste netimp* (1974), *Noapte calmă* (1980).

Nicolae Mecu⁷ consideră că prin lirica apărută după 1946, Mișu Dragomir devine unul dintre heralzii realismului socialist. „Prima șarjă” (1950) și celelalte volume, încununare cu mari premii oficiale, cântă retoric revoluțiile, comunismul, pacea, asaltul cosmosului (succesele sovieticilor), figuri din istoria națională, patria. În mare măsură ratate artistic, aceste versificări de ocazie lasă, pe alocuri, la vedere pe poetul cântător absolut, autorul însuși fiind conștient, în chip dramatic, de predarea busolei valorice.

În concluzie, consider că lirica lui Mișu Dragomir din perioada 1948-1964 nu este numai lipsită de valoare artistică, dar ideile și sentimentele transmise către cititori nu au păstrat viu interesul acestora datorită faptului că poetul a scris o poezie la comandă, respectând ideologia comunistă, ceea ce nu mai este de actualitate. Dimpotrivă, opinia generală din prezent condamnă astfel de literatură, considerând-o o pată neagră în istoria literaturii române.

BIBLIOGRAFIE

I. Cărți:

Dragomir 1964 = Mișu Dragomir, *Inelul lui Saturn*, București, Editura Tineretului.
Popa 1971 = Marian Popa, *Dicționar de literatură română contemporană*, București, Editura Albatros, p. 222.

II. Articole:

a) din reviste:

Cristea 1964 = Valeriu Cristea, Mișu Dragomir: *Inelul lui Saturn*, în „Gazeta literară”, XI, p. 2.

b) articole din volume colective:

Mecu 2004 = Nicolae Mecu. Dragomir, Mișu, în „Dicționar general al literaturii române. C/D”, coordonator Eugen Simion, București, Editura Univers Enciclopedic, p. 733-734.

lataretu.adriana@yahoo.com

⁷ Ibidem: 734